Safonau Iaith Gymraeg / Welsh Language Standards
Cynllun Cydymffurfio / Compliance Plan 2023/4

1. Goruchwyliaeth a Llywodraethu

Mae goruchwyliaeth a llywodraethu mewn perthynas â chydymffurfio â Safonau'r Gymraeg yn cael eu rheoli drwy dair llinell:

(a) Yn allanol:
- Archwilio Mewnol
- Ymholiadau ac adroddiadau Comisiynydd y Gymraeg

(b) Llywodraethu a Phwyllgorau
- Dangosydd Perfformiad Allweddol 5 PCYDDS (Yr Iaith Gymraeg: Cydymffurfio â Safonau'r Gymraeg)
- Adrodd ar gynnydd mewn perthynas â chydymffurfio
- Diweddariadau i is-bwyllgorau'r Gymraeg, Pwyllgor y Gymraeg (o dan gadeiryddiaeth Dirprwy Is-Ganghellor) a'r Pwyllgor Academaidd (is-bwyllgor o'r Cyngor).

(c) Gweithredol:
- Ymarferion Hunan-Asesu blynyddol gan adrannau ac athrofeydd
- Gwiriadau ar hap gan aelodau o is-bwyllgorau iaith Gymraeg yr athrofeydd a'r gwasanaethau proffesiynol.
- Rheolwyr sy'n gyfrifol am hyrwyddo defnydd o'r iaith Gymraeg a sicrhau bod sgiliau digonol gyda'r staff ar gyfer gweithredu'r Safonau.
- Gofynnir i bob rheolwr lenwi ffurflen hunan-asesu ar gyfer eu hadran. Pwrpas yr hunan asesiad yw atgoffa rheolwyr o ofynion y Safonau Iaith a rhoi cyfle iddynt osod gwaelodlin ar gyfer yr adrannau. Bydd y ffurflen yn cael eu hanfon eto er mwyn gallu adnabod cynnydd ac arfer dda.
- Bydd y Brifysgol yn adrodd ar yr holl ddata yn yr adroddiad blynyddol. Mae'r pwyllgorau priodol yn cymeradwyo'r adroddiad blynyddol ac yn goruchwylio cydymffurfiaeth.
- Rheoli cwynion

2. Cyflenwi Gwasanaethau / Service Delivery

Safonau	Hyrwyddo a hwyluso
Gohebiaeth (1,2,3,4,5,6,7) **Galwadau Ffôn** (8,9,11,12,13,14,15,16,17,19,20,21,22, 24, 24A, 26, 26A, 27, 27A, 27CH, 29, 29A)	Gwneir staff yn ymwybodol o'r gofynion trwy'r e-fodiwl ymwybyddiaeth Iaith Gymraeg gorfodol; a thrwy ymgysylltu, hyfforddiant a chanllawiau. Llofnodion e-bost safonol i'w defnyddio gan staff. Papur pennawd safonol i'w ddefnyddio gan staff. Tudalennau adnoddau ar y fewnrwyd yn cynnwys canllawiau: • Pam defnyddio'r Gymraeg • Ar y ffôn • Mewn gohebiaeth (ar bapur ac yn electronig) • Dylunio, Cyhoeddi ac Arwyddion • Trefnu a chynnal cyfarfodydd
Cyfarfodydd (24,24A,26,26A, 27, 27A, 27CH, 29, 29A, 30, 31, 32, 33, 34) **Digwyddiadau cyhoeddus, darlithoedd cyhoeddus a seremonïau graddio a gwobrwyo** (35, 36, 40, 40A, 41, 42)	Tudalennau adnoddau ar y fewnrwyd yn cynnwys canllawiau: • Pam defnyddio'r Gymraeg • Dylunio, Cyhoeddi ac Arwyddion • Trefnu a chynnal cyfarfodydd Mae Rheolwyr adrannau perthnasol megis y Gofrestrfa, Marchnata a Chyfathrebu yn ymwybodol o'r Safonau sy'n berthnasol wrth drefnu digwyddiadau cyhoeddus gan gynnwys seremonïau graddio.
Cyhoeddusrwydd, hysbysebu ac arddangos deunydd (37, 38) **Dogfennau a ffurflenni** (43, 51, 52, 53, 53A, 53B, 54) **Arwyddion a arddangosir gan gorff, corff yn gwneud hysbysiadau a systemau annerch cyhoeddus** (65, 66, 67, 73, 74, 91)	Mae'r Brifysgol wedi cynhyrchu canllaw 'Dylunio, Cyhoeddi ac Arwyddion' sy'n egluro beth sydd angen i staff wneud i gydymffurfio â'r safonau hyn. Lleolir eitemau Iaith Gwaith yn y derbynfeydd. Anogir staff sy'n siarad Cymraeg neu'n dysgu Cymraeg i wisgo cortynnau gwddf er mwyn rhoi gwybod bod gwasanaeth Cymraeg ar gael. Mae is-bwyllgorau'r Gymraeg (y tair athrofa ac un gwasanaethau proffesiynol) yn darparu rhwydwaith ar draws y sefydliad i hyrwyddo'r defnydd o'r Gymraeg, rhannu arfer da a chynnal trosolwg o gydymffurfiaeth yn eu hadrannau unigol. Maent yn

Safonau	Hyrwyddo a hwyluso
	cynorthwyo gyda chasglu data yn ogystal â dosbarthu dogfennau a rhannu gwybodaeth a chefnogi ymgyrchoedd. Darperir hyfforddiant wedi'i deilwra i staff derbynfeydd i wella dealltwriaeth a chydymffurfiaeth â'r Safonau. Mae Uned Gyfieithu'r Brifysgol yn cyfieithu gwaith ysgrifenedig o'r Gymraeg i'r Saesneg ac o'r Saesneg i'r Gymraeg. Mae'r Ganolfan Gwasanaethau Cymraeg yn darparu gwasanaeth cyfieithu ar y pryd.
Gwefannau, gwasanaethau ar-lein a chyfryngau cymdeithasol (55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63)	Mae adrannau sy'n gyfrifol am reoli a dylunio gwefannau yn ymwybodol o'r Safonau perthnasol ac yn gweithio'[n agos gyda chydweithwyr yng Nghanolfan Gwasanaethau'r Gymraeg a Swyddog Safonau'r Gymraeg i sicrhau cydymffurfiaeth. Mae'r Brifysgol wedi ymrwymo i adolygiad llawn o'r wefan. Bydd hyn yn cynnwys creu a datblygu gwefan, ffurflenni, tudalennau cartref, blolgiau gan gydymffurfio'n llawn â'r Safonau. Mae'r Brifysgol yn cyflwyno system CRM ac mae'r broses graffu yn cynnwys cydymffurfio â'r Safonau fel maen prawf.
Ardaloedd derbynfa (68, 71, 72)	Mae staff y dderbynfa yn cael hyfforddiant ar ymateb i ymwelwyr yn nerbynfeydd y Brifysgol yn ogystal ag ateb y ffôn. Mae canllawiau'n atgyfnerthu'r hyfforddiant ac fe'u cyhoeddir ar y fewnrwyd.
Dyfarnu grantiau neu darparu cymorth ariannol (75, 76, 76A, 78, 79) **Corff yn dyfarnu contractau** (80, 81, 81A, 83, 84) **Peiriannau hunanwasanaeth** (64)	Adlewyrchir gofynion y Safonau yn Rheoliadau Ariannol y Brifysgol mewn perthynas â gwariant di-dâl. Mae'r polisi caffael yn sicrhau y rhoddir sylw dyledus i'r effaith ar yr iaith Gymraeg.
Codi ymwybyddiaeth o wasanaethau Cymraeg **Hunaniaeth gorfforaethol** (87) **Cyfleodd dysgu a gynigir gan gorff** (88)	Defnyddir y Bwletin I Staff a'r cyfryngau cymdeithasol I roi cyhoeddusrwydd i waith a digwyddiadau'r Ganolfan Gwasanaethau'r Gymraeg, Yr Egin ac Yr Atom o fewn y Brifysgol. Mae Swyddog Cangen y Coleg Cymraeg Cenedlaethol yn codi ymwybyddiaeth trwy ddigwyddiadau a chyflwyniadau mewn perthynas â gwasanaethau Cymraeg a chyfleoedd i ddatblygu sgiliau iaith a hyder.

Safonau	Hyrwyddo a hwyluso
Cyflwyno gwaith ysgrifenedig yn Gymraeg a dyrannu tiwtor personol (90, 90A, 93)	Gofynnir i holl staff y Brifysgol i gwblhau'r e-fodiwl Ymwybyddiaeth Iaith. Mae'r e-fodiwl yn gwrs gorfodol i'r holl staff ac yn rhan o gyrsiau anwytho swyddogion newydd. Rhoddir gwybodaeth am gyd-destun hanesyddol y Gymraeg, y manteision o ddwyieithrwydd ac esboniad beth yw'r Safonau, a'r angen i gydymffurfio wrth ddilyn y Canllawiau. Mae'r e-fodiwl yn cyfeirio staff at y Canllawiau ac yn gofyn iddynt eu darllen. Cynigir cyrsiau i staff ar lefelau Mynediad, Sylfaen, Canolradd ac Uwch. Cynigir cyrsiau hunan-astudio ar-lein gyda chefnogaeth tiwtor ar y cyd â rhai sy'n cael eu haddysgu gan diwtor ar-lein gyda gwaith cyfeiriol. Ariennir y cyrsiau gan y Coleg Cymraeg Cenedlaethol. Mae'r Brifysgol yn parhau i ddatblygu ymgyrchoedd i annog staff a myfyrwyr i ddefnyddio'r Iaith Gymraeg, er enghraifft, creu fideos o fyfyrwyr yn amlinellu eu hawliau a'u hanghenion a chreu fideos o staff yn siarad Cymraeg er mwyn codi ymwybyddiaeth o'r sgiliau sydd gan y staff i ddiwallu hawliau myfyrwyr. Mae hanes a diwylliant y sefydliad yn bwysig iawn i'r Brifysgol ynghyd â'i hunaniaeth gorfforaethol dwyieithog. Mae hyn wedi'i ymgorffori yn y Cynllun Strategol Sefydliadol (blaenoriaeth 4) ac yn Fframwaith Dangosyddion Perfformiad Allweddol y Brifysgol (DPA 5). Bydd y Brifysgol ar bob cyfle yn hyrwyddo ei hunaniaeth gorfforaethol dwyieithog ac mae'r tîm dylunio yn ymwybodol o'r angen hwn ar gyfer cydymffurfio â'r Safonau. Wrth i fyfyrwyr gofrestru, byddant yn gallu nodi a ydynt am gael tiwtor personol sy'n siarad Cymraeg.
Llety myfyrwyr (92, 92A)	Mae'r tudalennau llety ar ein gwefan yn nodi y gall myfyrwyr wneud cais am lety gyda myfyrwyr eraill sy'n siarad Cymraeg, ac rydym yn cynnwys cwestiwn ar y ffurflen gais am lety.

3. Llunio Polisi / Policy Making

Safonau	Hyrwyddo a hwylusi
Effaith penderfyniadau polisi a wneir gan gorff (94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104)	Cyn cyflwyno polisi newydd i'w gymeradwyo, rhaid i'r rheolwr priodol gwblhau asesiad o'r effaith ar gydraddoldeb a'r Gymraeg PCYDDS. Mae'r Brifysgol yn adolygu ac yn cryfhau ei hasesiad o'r effaith ar gydraddoldeb a'r Gymraeg yn unol ag arfer gorau ac yn rhoi canllawiau i staff ar sut i'w gwblhau. Bydd gwaith pellach yn cael ei wneud i ddarparu hyfforddiant a chanllawiau manylach sy'n benodol i asesu'r effaith ar y Gymraeg.

4. Gweithredu / Operational

Safonau	Hyrwyddo a hwyluso
Safonau ynghylch defnyddio'r Gymraeg o fewn gweinyddiaeth y corff (105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118)	Cyhoeddir Polisi Defnydd Mewnol yr iaith Gymraeg ar fewnrwyd y Brifysgol. Hyrwyddwyd y polisi ymhlith staff wrth dynnu sylw ato yn y Bwletin i Staff wythnosol. Pan dderbynnir cwynion gan staff yn Gymraeg, cynhelir y broses ac unrhyw ohebiaeth yn Gymraeg. Cynhelir cyfarfodydd yn dilyn cwyn neu fel rhan o drefn ddisgyblu naill ai yn Gymraeg neu bydd gwasanaeth Cyfieithu ar y pryd ar gael.
Cwynion a Disgyblu (119, 119A, 121, 122, 123, 123A, 125, 126)	Bydd y ddau bolisi (Gweithdrefn Disgyblu a Chwyno) yn cyfeirio at hawliau staff i dderbyn gwybodaeth a dilyn prosesau yn Gymraeg yn unol â Safonau'r Gymraeg.
Technoleg gwybodaeth a deunyddiau cymorth a ddarperir gan gorff, ac ynghylch y fewnrwyd (127, 128, 131, 132, 133)	Mae'r e-fodiwl Ymwybyddiaeth o'r Gymraeg ar Moodle ac mae'n orfodol i bob aelod o staff. Mae hefyd yn rhan o broses anwytho ar gyfer staff newydd. Mae copi o Cysgliad ar gael ar bob cyfrifiadur gan gynnwys cyfrifiaduron staff a chyfrifiaduron ystafelloedd TG sydd ar gael i fyfyrwyr eu defnyddio.

Safonau	Hyrwyddo a hwyluso
	Cyfeirir at dechnoleg a systemau ychwanegol ar dudalen adnoddau y fewnrwyd.
Safonau ynghylch corff yn meithrin sgiliau yn y Gymraeg drwy gynllunio a hyfforddi ei weithlu (134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 144A)	Cedwir cofnod o sgiliau iaith pob aelod o staff ar system Adnoddau Dynol y Brifysgol (Resourcelink). Mae'r Brifysgol yn annog staff i adolygu a diweddaru eu cofnodion yn rheolaidd trwy'r system ar-lein. Mae'r Brifysgol wedi creu polisi defnydd mewnol er mwyn bod staff yn ymwybodol beth yw eu hawliau o ran defnyddio'r Gymraeg yn y gweithle a sut bydd y Brifysgol yn mynd ati i hyrwyddo defnydd o'r Gymraeg yn fewnol. Mae'r Brifysgol yn cynnig cyrsiau Cymraeg trwy nawdd y Coleg Cymraeg Cenedlaethol. Bydd cyrsiau ar lefel Mynediad, Sylfaen, a Chanolradd / Uwch. Cynhelir digwyddiadau ar draws campysau Cymru gyfan I annog staff I siarad Cymraeg gan gynnwys sesiynau coffi.
Safonau ynghylch recriwtio ac apwyntio (145, 145A, 146, 146A, 146B, 148, 149)	Mae'r Brifysgol yn darparu cefnogaeth ar gyfer recriwtio yng nghyd-destun y Gymraeg, darperir disgrifiadau o'r lefelau i reolwyr fel rhan o becyn recriwtio a phenodi. Mae'n rhaid i bob rheolwr asesu gofynion yr Iaith Gymraeg ar gyfer pob swydd cyn gwneud ymholiad, a chofnodi canlyniad yr asesiad ar y system Webrecruit ac ar y Manyleb Person. Bydd hyn yn cael ei gymeradwyo gan Bartneriaid Busnes Adnoddau Dynol, a lle bo angen, bydd trafodaeth bellach yn digwydd. Bydd pob swydd i weithio ar gampysau yng Nghymru yn cael ei hysbysebu gyda'r Gymraeg naill ai yn hanfodol, yn ddymunol, bod angen dysgu'r Gymraeg i gyflawni'r swydd. Os yw ymgeisydd yn ymgeisio am swydd trwy gyfrwng y Gymraeg, bydd y cyfweliad, cytundeb cyflogaeth ac unrhyw ohebu yn dilyn hynny trwy gyfrwng y Gymraeg.

Safonau	Hyrwyddo a hwyluso
	Mae Adnoddau Dynol yn defnyddio system ar-lein i recriwtio. Mae'r system yn ddwyieithog a gall ymgeiswyr ddewis llanw'r ffurflen Gymraeg. Anogir staff sy'n siarad Cymraeg i wisgo bathodynnau neu cortynnau gwddf iaith gwaith.
Arwyddion a arddangosir, cyhoeddiadau a negeseuon sain yng ngweithle corff (150, 151, 152, 153)	Cyhoeddwyd Canllawiau at sylw staff sy'n cyfeirio at y Safonau hyn yng nghanllaw 'Dylunio, Cyhoeddi a Gosod Arwyddion'.

5. Cadw Cofnodion / Record Keeping

Safonau	Hyrwyddo a hwyluso
Cadw cofnodion (154, 155, 156, 157, 158, 159, 161, 162)	Mae'r Brifysgol yn cadw cofnod o ddata megis cwynion, sgiliau iaith Gymraeg y staff, nifer a chanran o staff a fynychodd gyrsiau hyfforddi a gynhaliwyd yn Gymraeg, a swyddi a hysbysebwyd ynghyd â'u gofynion sgiliau Cymraeg. Defnyddir y cofnodion hyn ar gyfer adroddiadau, archwiliadau mewnol ac ymholiadau gan Gomisiynydd y Gymraeg.

6. Materion Atodol / Supplementary Matters

How do we intend to comply	Hyrwyddo a Hwyluso
Cyhoeddusrwydd i'r safonau cyflenwi gwasanaethau, llunio polisi, gweithredu a chadw cofnodion (163, 169, 175, 181) **Cyhoeddi gweithdrefn gwyno** (164, 170, 176) ynghyd â **dogfen sy'n dangos sut rydym yn bwriadu cydymffurfio** (163, 173, 179), **Hybu a threfniadau goruchwylio** (165, 171, 177) Cyhoeddir dogfen ar wefan y Brifysgol. **Llunio a chyhoeddi adroddiad blynyddol** (166, 172, 178) **Darparu gwybodaeth i Gomisiynydd y Gymraeg** (168, 174, 180, 182)	Bydd y Brifysgol yn gweithredu yn unol â'r Safonau. Mae'n cyhoeddi ac yn rhoi cyhoeddusrwydd i ddogfennau ar wefan a mewnrwyd y Brifysgol, gan gynnwys y weithdrefn gwyno, gwybodaeth am gydymffurfio â Safonau'r Gymraeg a llywodraethu. Mae'r cynllun cydymffurfio hwn yn darparu gwybodaeth mewn perthynas â bodloni'r Safonau a throsolwg sefydliadol. Mae'r Brifysgol yn cyhoeddi ei adroddiad blynyddol bob mis Ionawr. Mae'r Brifysgol yn gweithio drwy gydol y flwyddyn gyda swyddfa Comisiynydd y Gymraeg i ymateb i ymholiadau, ceisiadau am wybodaeth ac asesiad o gydymffurfiaeth.